

Lucie Janštová

Názvy zvířat ve španělské frazeologii a idiomatice s přihlédnutím k situaci v češtině

(posudek vedoucího diplomové práce)

Posuzovaná rozsáhlá diplomová práce se zabývá španělskými frazémy obsahujícími v názvu označení zvířat nebo části jejich těla a porovnává je s analogickými frazémy českými. Jde tedy o práci s významným praktickým rozměrem, přesto je její podstatná část povahy spíše teoretické: analýza jazykového materiálu je totiž zasazena do poměrně širokého teoretického rámce, vycházejícího z nejnovějších poznatků české a španělské frazeologie.

Výrazným rysem práce je pečlivost a snaha o důkladné přiblížení problematiky čtenáři. Autorka nenechá bez vysvětlení žádnou souvislost, proto je rámec její materiálové analýzy poměrně široký a nepřekvapí, že i s přílohami má práce 115 stran. Osm kapitol teoretické části práce se postupně zabývá definicí a povahou frazeologie a idiomatiky a jejich vztahem k ostatním lingvistickým disciplínám. Je známo, že jak v české, tak i ve španělské frazeologii vládne poměrně značná terminologická nejednotnost, komplikovaná navíc tím, že některé termíny – např. přísloví, rčení – jsou též slovy běžného jazyka, takže sjednotit lingvistický a běžný význam není snadné. Domnívám se, že autorčin podrobný popis české a španělské terminologie si proto zaslouží pochvalu: z podstatných termínů nechybí žádný, je dobře vystižena jejich nejednoznačnost i skutečnost, že se často navzájem překrývají, a oceňuji i to, že se Lucie Janštová pokouší hledat korespondence mezi oběma terminologickými soustavami. Každý, kdo se někdy snažil španělské termíny převádět do češtiny nebo naopak, ví, jak nesnadný je to úkol. Autorka se v české tradici očividně přiklání k řešením Františka Čermáka (je to pochopitelné, protože jde pravděpodobně o nejpropracovanější systém, byť některé definice nejsou zcela jednoznačné), což se odráží i v tom, že jako kapitolu 7 zařadila Čermákovu známou typologii frazeologických univerzálií. Osmá kapitola se zcela konkrétně zabývá klasifikací metafor – autorka si tak vytváří předpolí k praktické části (zahrnující kapitoly 9-12), jež sestává z analýzy více než 500 frazémů/idiomů. Autorka podrobně popisuje vytváření tohoto „seznamu“ – domnívám se, že její postup byl logický, volba slovníkových zdrojů a ostatních příruček i to, že jazykové korpusy využila jen do jisté míry, je dobře zdůvodněna. Mohlo by se sice zdát, že s korpusovými daty bylo možné pracovat víc, ale vzhledem k nevelké četnosti zkoumaného jevu je španělsko-česká část korpusu InterCorp příliš malá, než aby umožnila něco více než jen sondu, kterou autorka uvádí v kapitole 10.3.

Z výše řečeného již vysvítá mé obecné hodnocení práce. Podle mého soudu jde o nadprůměrnou diplomovou práci, jejíž předností je detailní poctivá práce se sekundární literaturou, odrážející schopnost zobecnění a nadhledu, i přesvědčivá práce s materiálem (a to ve všech fázích: sběr, klasifikace, analýza, vyvození závěrů). Jak už jsem uvedl, hodnotný je výklad základních termínů i pokus o zachycení ekvivalencí české a španělské terminologie. Vysoce oceňuji takřka čtyřicetistránkovou přílohu, obsahující pečlivě zpracovaný přehled

španělských frazémů, jejich typologie a českých protějšků. Tato část je vlastně jakýmsi zárodkem dílčího španělsko-českého frazeologického slovníku. U některých jednotlivostí by bylo možné vést diskuse o vhodnosti překladu či jiných souvislostech, ale nedomnívám se, že by tyto detaily bylo účelné tady zmiňovat – na kladném hodnocení práce to nic nemění.

Náměty k obhajobě:

- Do jaké míry jsou podle autorky pro její téma využitelné jednojazyčné korpusy?
- Hraje u španělsko-českého paralelního korpusu roli žánr/styl textů, ze kterých se korpus skládá? Mimochodem, pokud by byla část věnovaná materiálu z korpusů delší, byla by nutná specifikace korpusu i citovaných vět. Ve stávající podobě lze vzhledem k rozsahu diplomové práce absenci těchto údajů tolerovat.
- Jaké jsou podle autorky další možnosti, jak v budoucnu seznam frazémů rozšířit?

Po formální i jazykové stránce je práce připravena pečlivě, našel jsem jen několik drobných chyb a překlepů.

Celkově práci považuji za nadprůměrnou, plně ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím stupněm *výborně*.

V Praze dne 22. 8. 2015

doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.